

คู่มือ

นักรบวิทย์พาโรงเรียนประถมฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

นางสาวชะไมมาศ กุลศรี
นักรบวิทย์พาโรงเรียนฯ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยได้กำหนดนโยบายสำคัญในการให้โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและดำเนินกาอย่างจริงจังมาอย่างต่อเนื่องซึ่งปี พ.ศ. 2563 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดสรรและกำหนดตำแหน่งนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต เขตละ 1 อัตราเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน นำไปสู่การมีพัฒนาการที่ดีของนักเรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถเรียนอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษาภาคบังคับหรือการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑ บทนำ

- ความหมาย ๑
- ความสำคัญ ๑
- วัตถุประสงค์ ๑
- ประโยชน์ ๒
- ขอบเขตของงาน ๒
- คำจำกัดความ ๒

ส่วนที่ ๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๓

ส่วนที่ ๓ กระบวนการและขั้นตอนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๕

ส่วนที่ ๔ การขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๙

- ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ๙
- การพัฒนาและขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ๙
- การสร้างวินัยเชิงบวก (Positive Discipline) ๙

ส่วนที่ ๕ เอกสารหลักฐาน

๑๑

ภาคผนวก

ส่วนที่ ๑ บทนำ

ชื่อกระบวนงาน

งานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมาย

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้นครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครูทุกคน รวมไปถึงบุคคลภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งจะต้องมีวิธีการเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐาน มีคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

ความสำคัญ

ปัจจุบันการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวลความเครียด ซึ่งล้วนแต่ส่งผลเสียต่อสภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคน จนนำไปสู่การเกิดปัญหาและสภาวะวิกฤติทางสังคม

ดังนั้น ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้มีความสมบูรณ์พร้อมอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต จึงจำเป็นที่ทุกโรงเรียนในฐานะหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียน และแก้วิกฤติสังคม จึงควรนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ
๒. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามหลักสูตรและมีประสิทธิภาพ
๓. เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสมรรถนะตามที่กำหนด

ประโยชน์

๑. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง และตรงตามสภาพปัญหา
๒. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี
๓. นักเรียนรู้จักตนเอง และควบคุมตนเองได้
๔. นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพอย่างรอบด้าน
๕. ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็ง จริงจัง ด้วยความเสียสละและเอาใจใส่

ขอบเขตของงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครบวงจร ได้มาตรฐาน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมพัฒนา และการส่งต่อ โดยมีกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมประชุมประจำชั้นเรียน และกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา เป็นต้น

คำจำกัดความ

๑. การดูแลช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม การป้องกันและการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา โดยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนานักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง ปลอดภัยจากสารเสพติด และมีความสุขในการดำรงชีวิต
๒. รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ข้อมูลด้านสุขภาพ ความสามารถพิเศษ ฯลฯ
๓. การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การจัดกลุ่มนักเรียนตามฐานข้อมูลรายบุคคลเป็นกลุ่มปกติกลุ่มมีปัญหา และกลุ่มเสี่ยง
๔. การจัดกิจกรรมป้องกัน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อนักเรียนกลุ่มปกติ ป้องกันและสร้างความเข้มแข็ง เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันความเสี่ยงของนักเรียน
๕. การจัดกิจกรรมแก้ปัญหา หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาด้านต่างๆ ตามสภาพปัญหา เช่น การระดมทุนเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กขาดแคลน การเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อนที่ปรึกษา ฯลฯ
๖. การจัดกิจกรรมพัฒนา หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตามศักยภาพ
๗. การส่งต่อ หมายถึง กิจกรรมที่จัดเพื่อนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษหรือมีปัญหาเป็นพิเศษที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานหรือบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน
 - การส่งต่อกายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน โดยพิจารณาจากปัญหาของนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูโภชนาการ ครูประจำวิชา หรือฝ่ายกิจการนักเรียน เป็นต้น
 - การส่งต่อกายนอก ผู้ที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียนดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหา ยากต่อการช่วยเหลือ

ส่วนที่ ๒

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑.๑ จัดทำระบบ แผนงาน/โครงสร้าง และผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๑.๒ ประชุมชี้แจงให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

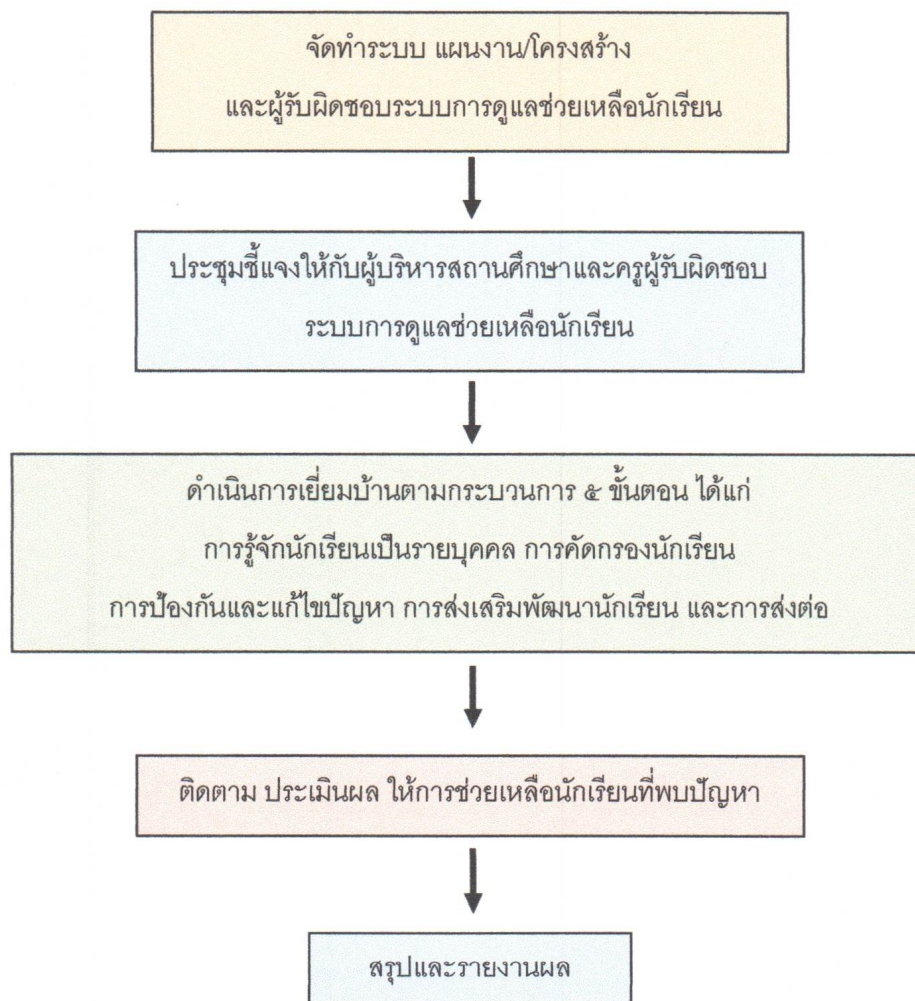
๑.๓ ดำเนินการเยี่ยมบ้านตามกระบวนการ ๕ ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมพัฒนานักเรียน และการส่งต่อ

๑.๔ ติดตาม ประเมินผล ให้การช่วยเหลือนักเรียนที่พบปัญหา

๑.๕ สรุปและรายงานผล

๒. Flow Chart การปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๓. แบบฟอร์มสรุปมาตรฐานงาน

ชื่อกระบวนการ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม : กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา			
วัตถุประสงค์ : เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดมีการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
ลำดับ ที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดงาน	เวลาการ ดำเนินงาน	มาตรฐาน คุณภาพ	ผู้รับผิดชอบ
๑.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">จัดทำระบบ แผนงาน/ โครงสร้าง และกำหนดผู้รับผิดชอบ</div> <p style="text-align: center;">↓</p>	จัดทำระบบ แผนงาน/ โครงสร้าง และกำหนด ผู้รับผิดชอบ	เมษายน	มีโครงสร้าง ชัดเจน	กลุ่มส่งเสริมการ จัดการศึกษา
๒.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">ประชุมชี้แจง มอบนโยบาย</div> <p style="text-align: center;">↓</p>	ประชุมชี้แจงมอบ นโยบาย	พฤษภาคม	-	กลุ่มส่งเสริมการ จัดการศึกษา
๓.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">ดำเนินการเยี่ยมบ้านตาม กระบวนการ ๕ ขั้นตอน</div> <p style="text-align: center;">↓</p>	ดำเนินการเยี่ยม บ้านตาม กระบวนการ ๕ ขั้นตอน	มิถุนายน - กรกฎาคม	- แบบบันทึก กิจกรรมเยี่ยม บ้าน - แบบคัดกรอง นักเรียน SDQ - แบบสรุปผล การคัดกรอง นักเรียน	กลุ่มส่งเสริมการ จัดการศึกษา/ ครู/โรงเรียน
๔.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">ติดตาม ประเมินผล</div> <p style="text-align: center;">↓</p>	ติดตาม ประเมินผล	สิงหาคม	มีเอกสารเป็น ประจักษ์	กลุ่มส่งเสริมการ จัดการศึกษา
๕.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">สรุปและรายงานผล</div>	สรุปและรายงาน ผล	สิงหาคม - กันยายน	มีแบบสรุปผล รายงาน	กลุ่มส่งเสริมการ จัดการศึกษา/ ครู/โรงเรียน

ส่วนที่ ๓

กระบวนการและขั้นตอนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนมีวิธีการ และเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบ ๕ ประการ คือ

๑. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
๒. การคัดกรองนักเรียน
๓. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
๔. การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน
๕. การส่งต่อ

๑. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

๒. การคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน อาจนิยามกลุ่มได้ ๔ กลุ่ม คือ

๔.๑ กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา

๔.๒ กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันหรือแก้ไขปัญหและการส่งเสริมพัฒนา

๔.๓ กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน

๔.๔ กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะ แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน อย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกันสภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมนักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถจนถึงขั้นสูงสุด

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาเพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ และหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้วความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

๓. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

การป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมีอย่างน้อย ๒ ประการ คือ

๓.๑ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

๓.๒ การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

๔. การพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียน

การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษ ให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

๔.๑ การจัดกิจกรรมโฮมรูม

๔.๒ การเยี่ยมบ้าน

๔.๓ การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

๔.๔ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๕. การส่งต่อ

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่บางปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยาก

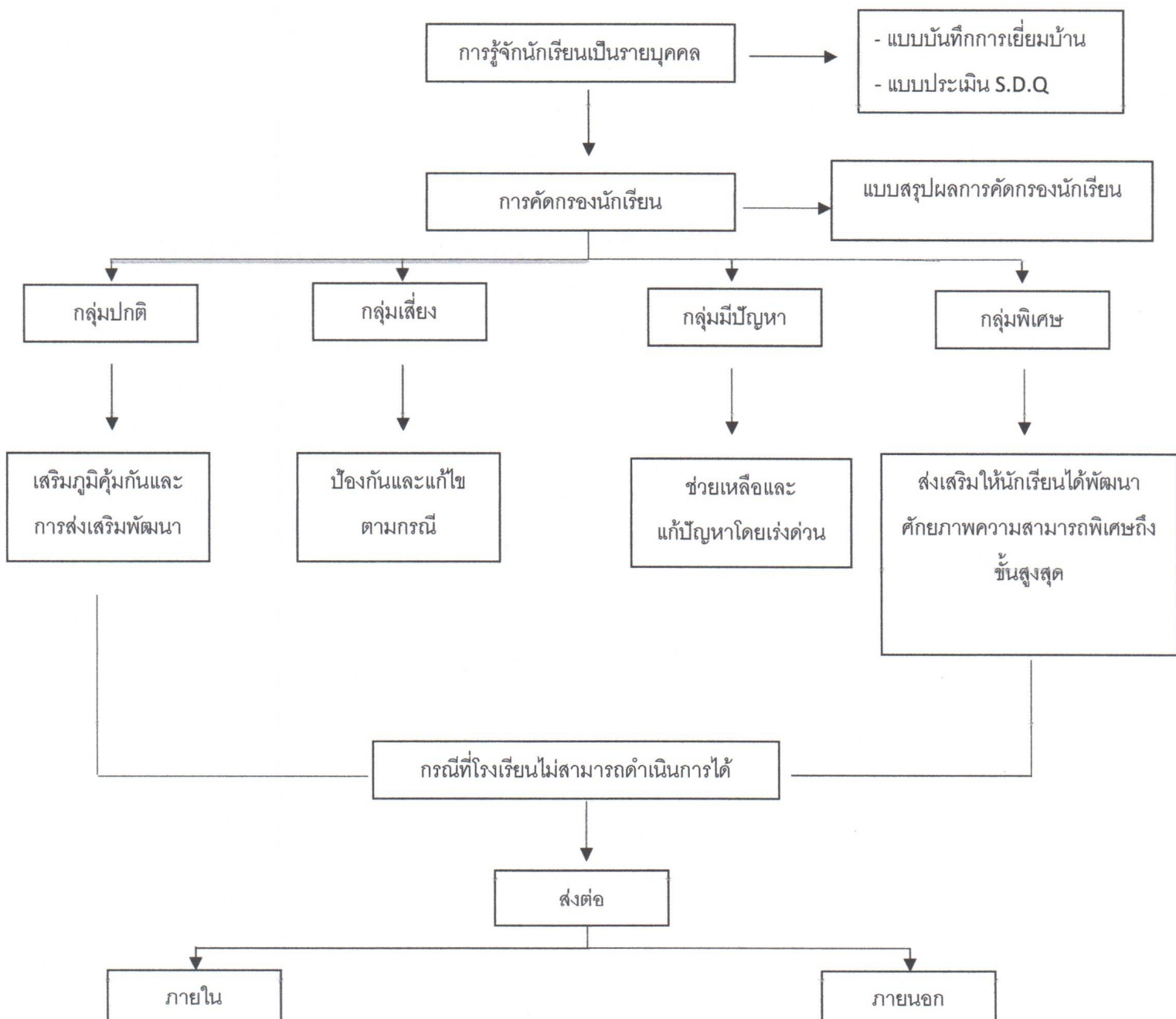
ต่อการแก้ไข ซึ่งครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือ การคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี

การส่งต่อแบ่งเป็น ๒ แบบ คือ

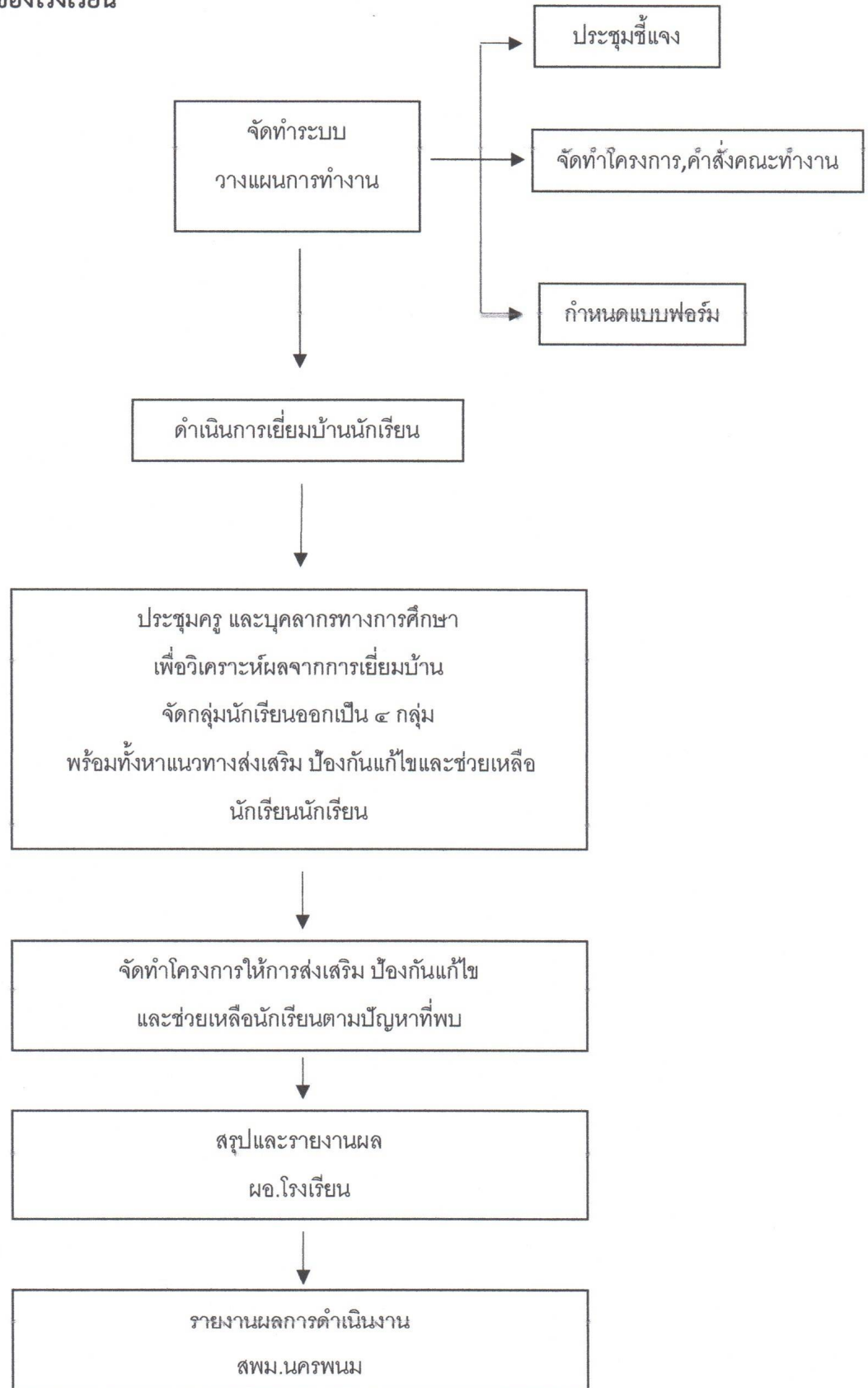
๑. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง

๒. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้

กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินการของโรงเรียน

ส่วนที่ ๔

การขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๑. ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
๒. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน
๓. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
๔. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสิ่งที่จำเป็นโดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้น
๕. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

การพัฒนาและขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๑. ศึกษาสภาพและทิศทางการดำเนินงาน
๒. วางแผนการดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
๓. ดำเนินการตามแผนที่กำหนด
๔. นิเทศ กำกับ ติดตาม
๕. ประเมินผลและสรุปรายงาน

การสร้างวินัยเชิงบวก (Positive Discipline)

การสร้างวินัย หมายถึง การสอนหรือการฝึกคนให้เชื่อฟังกฎระเบียบหรือแนวทางการปฏิบัติตนทั้งในระยะสั้นหรือระยะยาว

การสร้างวินัยเชิงบวกในห้องเรียน เด็กจำเป็นต้องได้รับอบรมสั่งสอนเพื่อให้เข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบของสังคม ซึ่งหมายรวมถึงการตอรอง และการสร้างระบบการให้รางวัลมากกว่าการลงโทษด้วยการทำร้ายหรือใช้วาจาทำร้ายจิตใจ

หลัก ๗ ประการของการสร้างวินัยเชิงบวก

๑. เคารพศักดิ์ศรีของเด็ก
๒. พยายามพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ การมีวินัยในตนเองและบุคลิกลักษณะที่ดี
๓. พยายามให้เด็กมีส่วนร่วมมากที่สุด
๔. คำนึงถึงความต้องการทางพัฒนาการและคุณภาพชีวิตของเด็ก
๕. คำนึงถึงแรงจูงใจและโลกทัศน์ของเด็ก
๖. พยายามให้เกิดความยุติธรรม เท่าเทียมกัน และไม่เลือกการปฏิบัติ
๗. เสริมสร้างความสามัคคี กลมเกลียวในกลุ่ม

ในการสร้างวินัยเชิงบวกครูควรพยายามนี้ถึงอัตรา ๔ : ๓ คือพยายาม "จับถูก" ให้ได้ ๔ ครั้ง สำหรับการ "จับผิด" ๓ ครั้ง โดยพยายามทำอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

ส่วนที่ ๕

เอกสารหลักฐาน

เอกสารหลักฐานที่ใช้ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- ระเบียบสะสม (ป.พ. ๘)
- โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน
- คำสั่งเยี่ยมบ้านนักเรียน
- บันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน
- แบบบันทึกการสังเกต
- แบบบันทึกการสัมภาษณ์
- แบบสรุปการเยี่ยมบ้าน
- แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) ๓ ฉบับ
- แบบสรุปการประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDO)
- แบบบันทึกการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล
- แบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียน
- บันทึกการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ของครูที่ปรึกษา
- แบบบันทึกพฤติกรรมและแผนระวางดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- แบบบันทึกการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล
- แบบบันทึกการติดตามดูแลนักเรียน
- แบบสรุปผลการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล
- แบบสรุปผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน
- แผนกำหนดการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room)
- แบบบันทึกกิจกรรมโฮมรูม
- แบบสรุปผลการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
- แบบรายงานผลการช่วยเหลือนักเรียน
- บันทึกข้อความส่งต่อหน่วยงานภายใน/ภายนอก
- แบบสรุปผลการส่งต่อ

ภาคผนวก

- ตัวอย่าง -

โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ชื่อโครงการ	ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
มาตรฐาน สพฐ.
สนองกลยุทธ์โรงเรียน
กลุ่มงานที่รับผิดชอบ	กลุ่มงาน.....
ผู้รับผิดชอบโครงการ
ลักษณะโครงการ	โครงการต่อเนื่อง
ระยะเวลาดำเนินการ	ตลอดปีการศึกษา.....

๑. หลักการและเหตุผล

การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการทำงานเน้นกระบวนการมุ่งเน้นให้ครูได้รู้จักนักเรียนทุกคน สามารถจะช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้อง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานความสามารถของผู้เรียน การจัดระบบช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนส่งเสริมศักยภาพ ของผู้เรียน แก้ปัญหาของผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีคุณภาพ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ ผลผลิต (OUTPUT)

๑. ผู้เรียนได้รับช่วยเหลือให้มีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้
๒. ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้มีทักษะพัฒนาตนเองได้
๓. ผู้เรียนมีความรู้มีความเข้าใจที่จะเลือกตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของตนเองได้

๒.๒ ผลลัพธ์ (OUTCOME)

๑. ผู้เรียนมีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้
๒. ผู้เรียนมีความรู้มีทักษะพัฒนาตนเองได้
๓. ผู้เรียนมีความรู้มีความเข้าใจที่จะเลือกตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของตนเองได้

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เชิงปริมาณ

- ๓.๑.๑ ผู้เรียนทุกคนได้รับการช่วยเหลือให้มีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้
- ๓.๑.๒ ผู้เรียนทุกคนได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้มีทักษะพัฒนาตนเองได้
- ๓.๑.๓ ผู้เรียนมีความรู้มีความเข้าใจที่จะเลือกตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของตนเองได้

๓.๒ เชิงคุณภาพ

- ๓.๒.๑ ผู้เรียนมีทักษะและมีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ
- ๓.๒.๒ ผู้เรียนรู้จักเลือกตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของตนเองได้อย่างเหมาะสม

๓.๒.๓ ผู้เรียนได้รับการแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ตามสภาพอย่างเหมาะสม

๔. ผลการดำเนินงานและกิจกรรม

ที่	การดำเนินงาน	ขั้นตอน	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
๑.	ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนา	Prepare (เตรียมการ)	เมษายน.....
๒.	ประชุม จัดทำแผนการดำเนินการ	Plan	พฤษภาคม.....	คณะครู
	แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ	Do		
๓.	ดำเนินการตามแผน/กิจกรรม	Do	ตลอดปีการศึกษา	ครูประจำชั้น
	- การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล			
	- การคัดกรองนักเรียน			
	- การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน			
	- การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน			
	- จัดตั้งเครือข่ายภายนอกเพื่อส่งต่อนักเรียนนักเรียนตามสภาพปัญหา			
	- มอบทุน/อุปกรณ์การศึกษา			
	- เสริมสร้างทักษะชีวิต			
๔.	นิเทศติดตาม ประเมินผล	Check	ตุลาคม.....	
๕.	ปรับปรุง พัฒนา	action	ระ ห ว ' า ง ก า ร ดำเนินการ
๖.	สรุป/รายงานผล	report	มีนาคม.....

๕. งบประมาณ

งบประมาณการดำเนินงาน ทั้งหมด บาท

๖. การวัดและการประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
๑. โรงเรียนมีแผนการเยี่ยมบ้านนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง	- การบันทึกข้อมูล	- แบบบันทึกข้อมูล
๒. ครูทุกคนจัดทำข้อมูลนักเรียนเน้นรายบุคคล เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน	- การบันทึกข้อมูลนักเรียน	- แบบบันทึกข้อมูล

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เรียนได้รับความช่วยเหลือทุกคนและผู้เรียนทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของตน

ลงชื่อ..... ผู้เสนอโครงการ
(.....)

ครูโรงเรียน.....

ลงชื่อ..... ผู้อนุมัติโครงการ
(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

คำสั่งโรงเรียน.....

ที่/.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนปีการศึกษา

.....

เพื่อเป็นการสนองนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครพนม และให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปด้วย ความ
เรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และเป็นระบบอย่างชัดเจน

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.
๒๕๔๖ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗
จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน.....ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย

๑.๑..... ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานกรรมการ

๑.๒..... รองประธานกรรมการ

๑.๓..... กรรมการ

๑.๔..... กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ แต่งตั้งคณะกรรมการ ประชุมคณะกรรมการ (อย่างน้อยภาคเรียน
ละ ๒ ครั้ง) นิเทศ ติดตาม กำกับ การ ดูแล ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๒. คณะกรรมการประสานงานประกอบด้วย

๒.๑..... ประธานกรรมการ

๒.๒..... กรรมการ

๒.๓..... กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ปฏิบัติงานในฐานะเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสานงาน
ระหว่างคณะกรรมการอำนวยการ(ทีมหน้า) และคณะกรรมการดำเนินงาน(ทีมทำ)และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
จัดเอกสาร เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงาน รับผิดชอบจัดประชุมชี้แจงและการฝึกอบรมให้แก่บุคลากร จัดการ
ประชุมปรึกษาหารือคณะกรรมการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (อย่างน้อยเดือนละ ๒ ครั้ง) รายงานสรุปผลการ
ดำเนินงาน

๓. คณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นเรียนประกอบด้วย

- ๓.๑..... ประธานกรรมการ
 ๓.๒ กรรมการ
 ๓.๓ กรรมการ
 ๓.๔ กรรมการและเลขานุการ
 มีหน้าที่

๑. ประสานงานผู้เกี่ยวข้องและดำเนินงานตาม ๕ ขั้นตอนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
๒. จัดทำระบบสารสนเทศ ข้อมูล และบันทึกหลักฐานการดำเนินการปฏิบัติงานตามรายห้องเรียน
๓. ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน
๔. ประเมินผลและจัดทำรายงานตามระดับชั้น
๕. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับคณะกรรมการดำเนินงานในระดับชั้น (อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง)

ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในงานประจำ

ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับแต่งตั้ง ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถตามภาระหน้าที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทางราชการต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ เดือน..... พ.ศ.

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

- ตัวอย่าง -

คำสั่งโรงเรียน.....

ที่/.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ประจำปีการศึกษา

.....

การเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยกำหนดให้ครูที่ปรึกษาปฏิบัติกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนในความปกครอง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองกับครูและโรงเรียน และเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน โรงเรียน..... จึงแต่งตั้งครูที่ปรึกษาออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ในระหว่างวันที่ ถึงวันที่ และรายงานผลการออกเยี่ยมบ้านภายในวันที่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ และ ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบราชการ กระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยจึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย

- ๑.๑ ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานกรรมการ
 ๑.๒ ครู กรรมการ
 ๑.๓..... ครู กรรมการ
 ๑.๔..... ครู กรรมการ
 ๑.๕ ครู กรรมการและเลขานุการ
 มีหน้าที่ ให้คาปรึกษา คาแนะนา กากับดูแล และช่วยแก้ไขปัญหาคาองเกิดขึ้น

๒. คณะกรรมการประสานงาน ประกอบด้วย

- ๒.๑ ครู ประธานกรรมการ
 ๒.๒ ครู กรรมการ
 ๒.๓..... ครู กรรมการ
 ๒.๔..... ครู กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ จัดสรรงบประมาณ จัดทำเอกสาร แบบบันทึกข้อมูลนักเรียน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มอบให้ครูที่ปรึกษาแต่ละห้องเรียน ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย เอื้ออำนวยให้การดำเนินโครงการ บรรลุวัตถุประสงค์

คู่มือการปฏิบัติงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

๓. คณะกรรมการดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียนประกอบด้วย

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑) ครู

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

๑) ครู

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

๑) ครู

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

๑) ครู

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๑) ครู

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

๑) ครู

มีหน้าที่ จัดเตรียมข้อมูล/สารสนเทศ การเข้าเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม ของนักเรียนจากครูผู้สอนและแบบบันทึกข้อมูลนักเรียนจากทางโรงเรียน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพปะกับผู้ปกครอง บันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน ถ่ายภาพเป็นหลักฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเพื่อนำส่งสรุปรายงาน การเยี่ยมบ้านที่งานส่งเสริม ป้องกัน แก้ไข ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน เพื่อการรายงานผลต่อต้นสังกัด นำไปสู่การ พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของนักเรียนแต่ละคนต่อไป

๔. คณะกรรมการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน ประกอบด้วย

๔.๑..... ครู ประธานกรรมการ

๔.๒ ครู กรรมการ

๔.๓ ครู กรรมการ

๔.๔ ครู กรรมการ

๔.๕ ครู กรรมการ

๔.๖ ครู กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ กำกับติดตามการเยี่ยมบ้านของครูที่ปรึกษาแต่ละระดับชั้น เก็บรวบรวมข้อมูล/สถิติจากการดำเนินโครงการ วิเคราะห์/บันทึกคอมพิวเตอร์ จัดทำเป็นเอกสาร/ข้อมูลสารสนเทศ ตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้เป็นปัจจุบัน สามารถมาใช้ประกอบการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง สะดวกรวดเร็วตลอดจน ประเมินและรายงานผลการดำเนินโครงการเสนอต่อคณะผู้บริหารตามลำดับ เพื่อทราบ

ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความวิริยะ อุตสาหะ บังเกิดผลดีแก่ราชการสืบไป
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่เดือน..... พ.ศ.

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

- ตัวอย่าง -

บันทึกการเยี่ยมบ้าน

หน้า 2/3

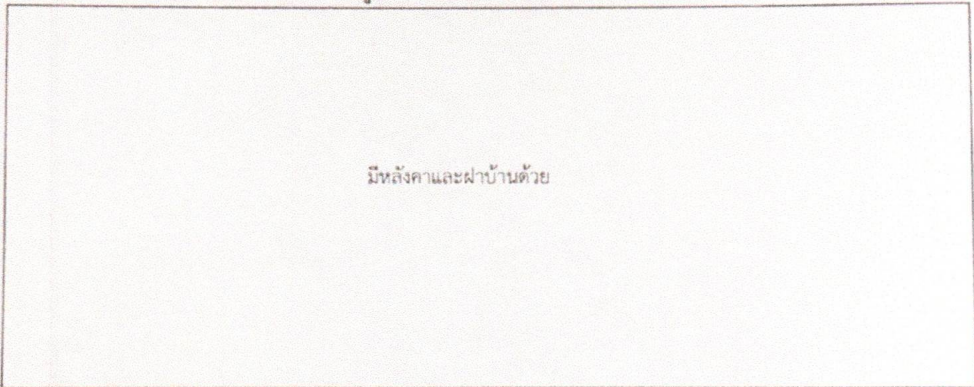
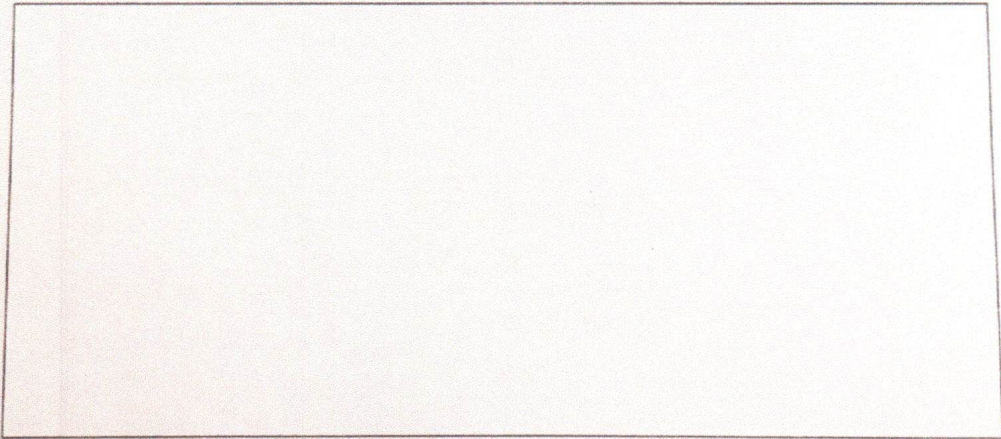
- 4.3 ระยะทางระหว่างบ้านไปโรงเรียน(ไป/กลับ).....กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง..... ชม นาที
การเดินทางของนักเรียนไปโรงเรียน (ตอบเพียง 1 ข้อ)
 ผู้ปกครองมาส่ง รถโดยสารประจำทาง รถจักรยานยนต์ รถโรงเรียน
 รถยนต์ รถจักรยาน เดิน อื่นๆ
- 4.4 สภาพที่อยู่อาศัย ดังนี้
 สภาพบ้านชำรุดทรุดโทรม หรือ บ้านทำจากวัสดุพื้นบ้าน เช่น ไม้ไผ่ โขงจากหรือวัสดุเหลือใช้
 ไม่มีห้องส้วมในที่อยู่อาศัยและบริเวณ
- 4.5 ภาระงานความรับผิดชอบของนักเรียนที่มีต่อครอบครัว
 ช่วยงานบ้าน ช่วยคนดูแลคนเจ็บป่วย/พิการ
 ช่วยค้าขายเล็กๆน้อยๆ ทำงานแถวบ้าน
 ช่วยงานในนาไร่ อื่น ระบุ.....
- 4.6 กิจกรรมยามว่างหรืองานอดิเรก
 ดูทีวี / ฟังเพลง ไปเที่ยวห้าง / ดูหนัง
 อ่านหนังสือ ไปหาเพื่อน / เพื่อน
 แร่น / สกี้อ้อ เล่นเกม คอม / มือถือ
 ไปสวนสาธารณะ ไปร้านสนุกเกอร์
 อื่น ๆ ระบุ.....
- 4.7 พฤติกรรมการใช้สารเสพติด
 เคยเพื่อนในกลุ่มที่ใช้สารเสพติด สมาชิกในครอบครัวข้องเกี่ยวกับยาเสพติด
 อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ใช้สารเสพติด ปัจจุบันเกี่ยวข้องกับสารเสพติด เป็นผู้ติดบุหรี่ สุรา หรือการใช้สารเสพติดอื่นๆ
- 4.8 พฤติกรรมการใช้ความรุนแรง
 มีการทะเลาะวิวาท ก้าวร้าว เกเร ทะเลาะวิวาทเป็นประจำ
 ทำร้ายร่างกายผู้อื่น ทำร้ายร่างกายตนเอง
- 4.9 พฤติกรรมทางเพศ
 อยู่ในกลุ่มชายบริการ ใช้เครื่องมือสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับด้านเพศเป็นเวลานานและบ่อยครั้ง ตั้งครรภ์
 ชายบริการทางเพศ หมกมุ่นในการใช้เครื่องมือสื่อสารที่เกี่ยวข้องทางเพศ มีการมีรสุมทางเพศ
- 4.10 การติดเกม
 เล่นเกมเกินวันละ 1 ชั่วโมง ขาดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เก็บตัว แยกตัวจากกลุ่มเพื่อน
 ใช้จ่ายเงินติดปกติ อยู่ในกลุ่มเพื่อนเล่นเกม ร้านเกมอยู่ใกล้บ้านหรือโรงเรียน
 ใช้เวลาเล่นเกมเกิน 2 ชั่วโมง หมกมุ่น จังจี้งในการเล่นเกม ใช้เงินสิ้นเปลือง โทกโทก ลักขโมยเงินเพื่อเล่นเกม
 อื่นๆ
- 4.11 การเข้าถึงสื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่บ้าน
 สามารถเข้าถึง Internet ได้จากที่บ้าน ไม่สามารถเข้าถึง Internet ได้จากที่บ้าน
- 4.12 การใช้เครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์
 เคยใช้โทรศัพท์มือถือในระหว่างการเรียน
 เข้าใช้ line, Facebook, twitter หรือ chat (เกินวันละ 1 ชั่วโมง)
 ใช้โทรศัพท์มือถือในระหว่างเรียน 2 - 3/วัน
 เข้าใช้ line, Facebook, twitter หรือ chat (เกินวันละ 2 ชั่วโมง)
- ผู้ให้ข้อมูลนักเรียน
 บิดา มารดา พี่ชาย พี่สาว น้า อา
 ป้า ลุง ปู่ ย่า ตา ยาย
 ทวด พ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง

ขอรับรองว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นจริง

ลงชื่อผู้ปกครอง/ผู้แทน.....

คู่มือการปฏิบัติงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

- ตัวอย่าง -

บันทึกการเยี่ยมบ้าน		หน้า 3/3
ภาพถ่ายบ้านนักเรียนที่ได้รับการเยี่ยมบ้าน		
ชื่อ - นามสกุลนักเรียน.....		
กรุณาระบุ ภาพถ่ายที่แนบมาคือ	☐ บ้านที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ (เป็นเจ้าของ/เช่า) ☐ บ้านของญาติ/ผู้ปกครองที่ไม่ใช่ญาติ ☐ บ้านหรือที่พักประเภท วัด มูลนิธิ หอพัก โรงงาน อยู่กับนายจ้าง ☐ ภาพนักเรียนและป้ายชื่อโรงเรียนเนื่องจากถ่ายภาพบ้านไม่ได้ เพราะบ้านอยู่ต่างอำเภอ/ต่างจังหวัด/ต่างประเทศ หรือไม่ได้รับอนุญาตให้ถ่ายภาพ	
รูปที่ 1 ภาพถ่ายสภาพบ้านนักเรียน		
 <p style="text-align: center;">มีหลังคาและฝาบ้านด้วย</p>		
รูปที่ 2 ภาพถ่ายภายในบ้านนักเรียน		
		
ขอรับรองว่าข้อมูล และภาพถ่ายบ้านของนักเรียนเป็นความจริง		
ลงชื่อ..... (.....) ตำแหน่ง.....(ครูหรือผู้อำนวยการโรงเรียน) วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....		

- ตัวอย่าง -

แบบบันทึกการสังเกต

โรงเรียน..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา

๑. ชื่อ - สกุล นักเรียน..... ชั้น เลขที่

วัน เดือน ปี ที่สังเกตนักเรียน เวลา

สถานที่

๒. วัตถุประสงค์ของการสังเกต คือ

.....

.....

.....

๓. พฤติกรรมที่แสดงออก (บรรยายพฤติกรรมและเหตุการณ์ในสถานการณ์หนึ่งๆ ที่เกิดขึ้น)

.....

.....

.....

๔. ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางช่วยเหลือ / แก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ครูผู้สังเกต

(.....)

...../...../.....

- ตัวอย่าง -

แบบบันทึกการสัมภาษณ์

โรงเรียน..... อำเภอ..... จังหวัด.....
 ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา

๑. ชื่อ - สกุล ผู้ถูกสัมภาษณ์.....

เกี่ยวข้องกับนักเรียน ชื่อ - สกุล ชั้น เลขที่

วัน เดือน ปี ที่สังเกตนักเรียน เวลา

สถานที่สัมภาษณ์.....

๒. วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ คือ

.....

๓. สรุปผลจากการสัมภาษณ์

.....

๔. ข้อสังเกต.....

.....

๕. ข้อเสนอแนะ.....

.....

๖. นัดสัมภาษณ์ครั้งต่อไปเรื่อง สถานที่.....

วัน เดือน ปีที่นัดสัมภาษณ์ เวลาน.

ลงชื่อ ผู้สัมภาษณ์

(.....)

...../...../.....

- ตัวอย่าง -

แบบสรุปรูปการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ชั้น.....ประจำปีการศึกษา.....

โรงเรียน..... อำเภอ..... จังหวัด.....

จำนวนนักเรียน คน ชาย คน หญิง คน

รายการ	ข้อมูล/รายละเอียดที่พบ	รวม (คน)	ร้อยละ
๑. บ้านที่อาศัย	๑.๑ บ้านตนเอง		
	๑.๒ อยู่อาศัยกับผู้อื่น		
๒. ลักษณะบ้าน	๒.๑ บ้านชั้นเดียว		
	๒.๒ บ้านสองชั้น		
	๒.๓ ลักษณะแบบอื่นๆ		
๓. สภาพแวดล้อมของบ้าน	๓.๑ ดี		
	๓.๒ พอใช้		
	๓.๓ ไม่ดี		
	๓.๔ ควรปรับปรุง		
๔. สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว	๔.๑ อยู่ร่วมกับบิดา มารดา		
	๔.๒ อยู่กับบิดา		
	๔.๓ อยู่กับมารดา		
	๔.๔ อยู่ตามลำพัง		
	๔.๕ อยู่กับผู้อื่น		
๕. อาชีพของผู้ปกครอง	๕.๑ เกษตร		
	๕.๒ ค้าขาย		
	๕.๓ รับราชการ		
	๕.๔ รับจ้าง		
	๕.๕ อื่นๆ		
๖. สถานที่ทำงานของบิดา มารดา	๖.๑ ในอำเภอเดียวกัน		
	๖.๒ ในจังหวัดเดียวกัน		
	๖.๓ ต่างจังหวัด		
๗. สถานภาพของบิดามารดา	๗.๑ บิดา มารดาอยู่ด้วยกัน		
	๗.๒ บิดา มารดา หย่าร้างกัน		
	๗.๓ บิดาถึงแก่กรรม		
	๗.๔ มารดาถึงแก่กรรม		
	๗.๕ บิดามารดาถึงแก่กรรม		
๘. โรคประจำตัว	๘.๑ มี		
	๘.๒ ไม่มี		
๙. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว	๙.๑ อบอุน		
	๙.๒ เฉยๆ		
	๙.๓ ห่างเหิน		

คู่มือการปฏิบัติงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

รายการ	ข้อมูล/รายละเอียดที่พบ	รวม (คน)	ร้อยละ
	๙.๔ อื่น ๆ		
๑๐. ความรู้สึกผู้ปกครองต่อนักเรียน	๑๐.๑ พอใจ		
	๑๐.๒ เฉย ๆ		
	๑๐.๓ ไม่พอใจ		
	๑๐.๔ อื่น ๆ		
๑๑. วิธีการที่ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูนักเรียน	๑๑.๑ เข้มงวดกวดขัน		
	๑๑.๒ ตามใจ		
	๑๑.๓ ใช้เหตุผล		
	๑๑.๔ ปล่อยปละละเลย		
	๑๑.๕ อื่น ๆ		
๑๒. การปฏิบัติตนของนักเรียนขณะอยู่ที่บ้าน	๑๒.๑ อ่านหนังสือทำการบ้าน		
	๑๒.๒ ช่วยงานผู้ปกครอง		
	๑๒.๓ ทำงานบ้าน		
	๑๒.๔ ไม่ช่วยงานเลย		
	๑๒.๕ อื่น ๆ		
๑๓. หน้าที่รับผิดชอบของนักเรียนภายในบ้าน	๑๓.๑ มีหน้าที่ประจำ		
	๑๓.๒ ทำเป็นครั้งคราว		
	๑๓.๓ ไม่มี		
๑๔. รายได้ของครอบครัวผู้ปกครอง รายได้ต่อปี ประมาณ	๑๔.๑ น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท		
	๑๔.๒ ๒๐,๐๐๐ - ๒๖,๙๙๙ บาท		
	๑๔.๓ ๒๗,๐๐๐		
๑๕. รายได้ในการใช้จ่ายครอบครัว	๑๕.๑ เพียงพอ		
	๑๕.๒ ไม่เพียงพอในบางครั้ง		
	๑๕.๓ ขัดสน		
๑๖. การหารายได้พิเศษของนักเรียน	๑๖.๑ ไม่มีรายได้พิเศษ		
	๑๖.๒ มีรายได้พิเศษ		
๑๗. ลักษณะเพื่อนเล่นที่บ้านของนักเรียนโดยปกติ	๑๗.๑ เพื่อนรุ่นเดียวกัน		
	๑๗.๒ เพื่อนรุ่นน้อง		
	๑๗.๓ เพื่อนรุ่นพี่		
	๑๗.๔ เพื่อนทุกรุ่น		
๑๘. การเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน	๑๘.๑ เดิน		
	๑๘.๒ รถจักรยาน		
	๑๘.๓ รถจักรยานยนต์		
	๑๘.๔ รถรับส่ง/โดยสาร		
	๑๘.๕ อื่น ๆ		
๑๙. ความต้องการของผู้ปกครองเมื่อจบการศึกษา	๑๙.๑ ศึกษาต่อ		
	๑๙.๒ ประกอบอาชีพ		

รายการ	ข้อมูล/รายละเอียดที่พบ	รวม (คน)	ร้อยละ
	๑๙.๓ อื่น ๆ		
๒๐. ทักษะคิด ความรู้สึกของ ผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน	๒๐.๑ พอใจ		
	๒๐.๒ เฉย ๆ		
	๒๐.๓ ไม่พอใจ		
๒๑. ในครอบครัวนักเรียนสนิท สนมกับใครมากที่สุด	๒๑.๑ พ่อ		
	๒๑.๒ แม่		
	๒๑.๓ พี่		
	๒๑.๔ น้อง		
	๒๑.๕ บุคคลอื่น		
๒๓. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง ต่อโรงเรียน	๒๓.๑ ด้านพฤติกรรมนักเรียน		
	๒๓.๒ ด้านจัดการเรียนการสอน		
	๒๓.๓ ด้านบรรยากาศและสถานที่		
	๒๓.๔ ด้านการบริหารงานโรงเรียน		
	ด้านอื่น ๆ		

ลงชื่อ.....ครูที่ปรึกษา
(.....)

- ตัวอย่าง -

แบบประเมินตนเอง (SDQ) ฉบับนักเรียนประเมิน

ชื่อ-สกุลนักเรียน (นาย/ด.ช./นางสาว/ด.ญ.) ชั้นม. / เลขที่

วัน/เดือน/ปีเกิด เพศ ชาย หญิง

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย x ลงในช่องท้ายหัวข้อ กรุณาตอบให้ตรงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือน

ข้อ	รายการประเมิน	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
1	ฉันพยายามจะทำตัวดีกับคนอื่น ฉันใส่ใจในความรู้สึกของคนอื่น			
2	ฉันอยู่ไม่นิ่ง ฉันนั่งนานๆ ไม่ได้			
3	ฉันปวดศีรษะ ปวดท้อง หรือไม่สบายบ่อยๆ			
4	ฉันเต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้คนอื่น (ของกิน เกม ปากกา เป็นต้น)			
5	ฉันโกรธแค้น และมีอารมณ์เสีย			
6	ฉันชอบอยู่กับตัวเอง ฉันชอบเล่นคนเดียว หรืออยู่ตามลำพัง			
7	ฉันมักทำตามที่คุณอื่นบอก			
8	ฉันขี้กังวล			
9	ใครๆ ก็ฟังฉันได้ถ้าเขาเสียใจ อารมณ์ไม่ดีหรือไม่สบายใจ			
10	ฉันอยู่ไม่สุข วุ่นวาย			
11	ฉันมีเพื่อนสนิท			
12	ฉันมีเรื่องทะเลาะวิวาทบ่อย ฉันทำให้คนอื่นทำอย่างที่คุณต้องการได้			
13	ฉันไม่มีความสุข ท้อแท้ ร้องไห้บ่อย			
14	เพื่อนๆ ส่วนมากชอบฉัน			
15	ฉันวอกแวกง่าย ฉันรู้สึกว่าไม่มีสมาธิ			
16	ฉันกังวลเวลาอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้น และเสียความเชื่อมั่นในตนเองง่าย			
17	ฉันใจดีกับเด็กที่เล็กกว่า			
18	มีคนว่าฉันโกหก หรือขี้โกงบ่อยๆ			
19	เด็กๆ คนอื่น ล้อเลียนหรือรังแกฉัน			
20	ฉันมักจะอาสาช่วยเหลือคนอื่น (พ่อแม่ ,ครู, เด็กคนอื่น)			
21	ฉันคิดก่อนทำ			
22	ฉันเอาของของคนอื่นในบ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่นๆ			
23	ฉันเข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กวัยเดียวกัน			
24	ฉันขี้กลัว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย			
25	ฉันทำงานได้จนสำเร็จ ความตั้งใจในการทำงานของฉันดี			

นักเรียนมีอย่างอื่นที่จะบอกอีกหรือไม่

.....

คะแนนด้านที่ 1	<input type="text"/>	แปลผล
คะแนนด้านที่ 2	<input type="text"/>	แปลผล
คะแนนด้านที่ 3	<input type="text"/>	แปลผล
คะแนนด้านที่ 4	<input type="text"/>	แปลผล

รวมคะแนนทั้ง 4 ด้าน แปลผล

คะแนนสัมพันธภาพทางสังคม แปลผล

โดยรวมนักเรียนคิดว่า ตัวเองมีปัญหาในด้านใดด้านหนึ่งต่อไปนี้หรือไม่

ด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่น

- ไม่ ใช่ มีปัญหาเล็กน้อย
 ใช่ มีปัญหาชัดเจน ใช่ มีปัญหาอย่างมาก

ถ้าตอบว่า “ไม่” ไม่ต้องตอบคำถามข้อต่อไป

ถ้าตอบว่า “ใช่” กรุณาตอบข้อต่อไป

ปัญหานี้เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

- น้อยกว่า 1 เดือน 1 – 5 เดือน
 6 – 12 เดือน มากกว่า 1 ปี

ปัญหานี้ทำให้นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจหรือไม่

- ไม่เลย เล็กน้อย
 ค่อนข้างมาก มาก

ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันของนักเรียนในด้านต่างๆ ข้อต่อไปนี้หรือไม่

ความเป็นอยู่ที่บ้าน
 การคบเพื่อน
 การเรียนในห้องเรียน
 กิจกรรมยามว่าง

ไม่	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มาก

ปัญหานี้ทำให้คนรอบข้างเกิดความยุ่งยากหรือไม่ (ครอบครัว เพื่อน ครู เป็นต้น)

- ไม่เลย เล็กน้อย
 ค่อนข้างมาก มาก

คะแนนรวมแบบประเมินด้านหลัง

แปลผล

แบบประเมินตนเอง (SDQ) ฉบับครูประเมินนักเรียน

ชื่อ-สกุลนักเรียน (นาย/ด.ช./นางสาว/ด.ญ.) ชั้นม. /..... เลขที่

วัน/เดือน/ปีเกิด เพศ ชาย หญิง

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย x ลงในช่องท้ายหัวข้อ กรุณาตอบให้ตรงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือน

ข้อ	รายการประเมิน	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
1	ห่วงใยความรู้สึกของคนอื่น			
2	อยู่ไม่นั่งนิ่งๆ ไม่ได้			
3	มักจะบ่นว่าปวดศีรษะ ปวดท้อง หรือไม่สบาย			
4	เต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน (ขนม , ของเล่น , ดินสอ เป็นต้น)			
5	มักจะอาละวาดหรือโมโหง่าย			
6	ค่อนข้างแยกตัว ชอบเล่นคนเดียว			
7	เชื่อฟัง มักจะทำตามผู้ใหญ่ที่ต้องการ			
8	กังวลใจหลายเรื่อง ดูวิตกกังวลเสมอ			
9	เป็นที่พึ่งได้เวลาที่คนอื่นเสียใจ อารมณ์ไม่ดี หรือไม่สบายใจ			
10	อยู่ไม่สุข วุ่นวายอย่างมาก			
11	มีเพื่อนสนิท			
12	มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเด็กอื่น หรือรังแกเด็กอื่น			
13	ดูไม่มีความสุข ท้อแท้ ร้องไห้บ่อย			
14	เป็นที่ชื่นชอบของเพื่อน			
15	วอกแวกง่าย สมาธิสั้น			
16	เครียดไม่ยอมห่างเวลาอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้น และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง			
17	ใจดีกับเด็กที่เล็กกว่า			
18	ชอบโกหกหรือขี้โกง			
19	ถูกเด็กคนอื่นล้อเลียนหรือรังแก			
20	ชอบอาสาช่วยเหลือคนอื่น (พ่อ, แม่, ครู, เด็กคนอื่น)			
21	คิดก่อนทำ			
22	ขโมยของของที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น			
23	เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กวัยเดียวกัน			
24	ขี้กลัว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย			
25	ทำงานได้จนเสร็จ มีความตั้งใจในการทำงาน			

คุณมีความเห็นหรือความกังวลอื่นอีกหรือไม่.....

.....

คะแนนด้านที่ 1	<input type="text"/>	แปลผล
คะแนนด้านที่ 2	<input type="text"/>	แปลผล
คะแนนด้านที่ 3	<input type="text"/>	แปลผล
คะแนนด้านที่ 4	<input type="text"/>	แปลผล

รวมคะแนนทั้ง 4 ด้าน แปลผล

คะแนนสัมพันธภาพทางสังคม แปลผล

โดยรวมแล้วคุณคิดว่า เด็กมีปัญหาในด้านใดด้านหนึ่งต่อไปนี้หรือไม่

ด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่น

- ไม่ ใช่ มีปัญหาเล็กน้อย
 ใช่ มีปัญหาชัดเจน ใช่ มีปัญหาอย่างมาก

ถ้าตอบว่า “ไม่” ไม่ต้องตอบคำถามข้อต่อไป

ถ้าตอบว่า “ใช่” กรุณาตอบข้อต่อไปนี้

ปัญหานี้เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

- น้อยกว่า 1 เดือน 1 – 5 เดือน
 6 – 12 เดือน มากกว่า 1 ปี

ปัญหานี้ทำให้นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจหรือไม่

- ไม่เลย เล็กน้อย
 ค่อนข้างมาก มาก

ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันของเด็กในด้านต่างๆ ต่อไปนี้หรือไม่

การคบเพื่อน
 การเรียนในห้องเรียน

ไม่	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มาก

ปัญหาของเด็กทำให้คุณหรือชั้นเรียนเกิดความยุ่งยากหรือไม่ (ครอบคลุม เพื่อน ครู เป็นต้น)

- ไม่เลย เล็กน้อย
 ค่อนข้างมาก มาก

.....

(.....)

ครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอนอื่นๆ (โปรดระบุ)

...../...../.....

คะแนนรวมแบบประเมินด้านหลัง

แปลผล

แบบประเมินตนเอง (SDQ) ฉบับผู้ปกครองประเมิน

ชื่อ-สกุลนักเรียน (นาย/ค.ช./นางสาว/ค.ญ.) ชั้นม. / เลขที่

วัน/เดือน/ปีเกิด เพศ ชาย หญิง

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย x ลงในช่องท้ายหัวข้อ กรุณาตอบให้ตรงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือน

ข้อ	รายการประเมิน	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
1	ห่วงใยความรู้สึกของคนอื่น			
2	อยู่ไม่นั่งนิ่งๆ ไม่ได้			
3	มักจะบ่นว่าปวดศีรษะ ปวดท้อง หรือไม่สบาย			
4	เต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน (ขนม , ของเล่น, ดินสอ เป็นต้น)			
5	มักจะอาละวาดหรือโมโหร้าย			
6	ค่อนข้างแยกตัว ชอบเล่นคนเดียว			
7	เชื่อฟัง มักจะทำตามผู้ใหญ่ต้องการ			
8	กังวลใจหลายเรื่อง ดูวิตกกังวลเสมอ			
9	เป็นที่พึ่งได้เวลาที่คนอื่นเสียใจ อารมณ์ไม่ดี หรือไม่สบายใจ			
10	อยู่ไม่สุข รุนวายเป็นอย่างมาก			
11	มีเพื่อนสนิท			
12	มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเด็กอื่น หรือรังแกเด็กอื่น			
13	ดูไม่มีความสุข ท้อแท้ ร้องไห้บ่อย			
14	เป็นที่ชื่นชมของเพื่อน			
15	วอกแวกง่าย สมาธิสั้น			
16	เครียดไม่ยอมห่างเวลาอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้น และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง			
17	ใจดีกับเด็กที่เล็กกว่า			
18	ชอบโกหกหรือขี้โกง			
19	ถูกเด็กคนอื่นล้อเลียนหรือรังแก			
20	ชอบอาสาช่วยเหลือคนอื่น (พ่อ, แม่, ครู, เด็กคนอื่น)			
21	คิดก่อนทำ			
22	ขโมยของของที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น			
23	เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กวัยเดียวกัน			
24	ขี้กลัว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย			
25	ทำงานได้จนเสร็จ มีความตั้งใจในการทำงาน			

คุณมีความเห็นหรือความกังวลอื่นอีกหรือไม่.....

คะแนนด้านที่ 1	<input type="text"/>	แปลผล
คะแนนด้านที่ 2	<input type="text"/>	แปลผล
คะแนนด้านที่ 3	<input type="text"/>	แปลผล
คะแนนด้านที่ 4	<input type="text"/>	แปลผล

รวมคะแนนทั้ง 4 ด้าน แปลผล

คะแนนสัมพันธภาพทางสังคม แปลผล

โดยรวมคุณคิดว่าเด็กมีปัญหาในด้านใดด้านหนึ่งต่อไปนี้หรือไม่

ด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่น

ไม่

ใช่ มีปัญหาเล็กน้อย

ใช่ มีปัญหาชัดเจน

ใช่ มีปัญหาอย่างมาก

ถ้าตอบว่า “ไม่” ไม่ต้องตอบคำถามข้อต่อไป

ถ้าตอบว่า “ใช่” กรุณาตอบข้อต่อไปนี้

ปัญหานี้เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

น้อยกว่า 1 เดือน

1 – 5 เดือน

6 – 12 เดือน

มากกว่า 1 ปี

ปัญหานี้ทำให้เด็กรู้สึกไม่สบายใจหรือไม่

ไม่เลย

เล็กน้อย

ค่อนข้างมาก

มาก

ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันของเด็กในด้านต่างๆ ข้อต่อไปนี้หรือไม่

ความเป็นอยู่ที่บ้าน
การคบเพื่อน
การเรียนในห้องเรียน
กิจกรรมยามว่าง

ไม่	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มาก

ปัญหานี้ทำให้คุณหรือครอบครัวเกิดความยุ่งยากหรือไม่

ไม่เลย

เล็กน้อย

ค่อนข้างมาก

มาก

.....
(.....)

พ่อ/แม่/อื่นๆ (โปรดระบุ)

คะแนนรวมแบบประเมินด้านหลัง แปลผล

- ตัวอย่าง -

สรุปผลการประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ)

ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ชั้น.....ปีการศึกษา.....

โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม

จำนวนนักเรียน ทั้งหมด	การประเมินรายด้าน	ผลการประเมิน SDQ		
		กลุ่มปกติ(คน)	กลุ่มเสี่ยง(คน)	กลุ่มมีปัญหา(คน)
	๑. อารมณ์			
	๒. ความประพฤติ			
	๓. ไม่อยู่นิ่ง			
	๔. สัมพันธภาพกับเพื่อน			
	ภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน			
	ร้อยละของภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน			

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	การประเมินรายด้าน	ผลการประเมิน SDQ	
		มีจุดแข็ง(คน)	ไม่มีจุดแข็ง(คน)
	ด้านสัมพันธภาพทางสังคม		

ลงชื่อ.....ครูที่ปรึกษา

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....ครูที่ปรึกษา

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

- ตัวอย่าง -

แบบบันทึกการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล

โรงเรียน.....

(จากข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล แบบประเมินตนเอง (SDQ) และอื่นๆ)

ชื่อ นามสกุล เลขประจำตัว

ชั้น เลขที่

วันที่บันทึกข้อมูล / /

ครูผู้บันทึก.....

๑. ความสามารถด้านการเรียน

 ปกติ เสี่ยง มีปัญหา

[] ผลการเรียนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๒.๐๐

[] ผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า ๑.๕๐

[] มาโรงเรียนสาย ๓ ครั้ง/สัปดาห์

[] อ่านหนังสือไม่ออก

[] ติด ๐ , ร , มส ๑ - ๒ วิชาใน ๑ ภาคเรียน

[] ติด ๐ , ร , มส, มผ๓ วิชาขึ้นไป

[] อ่านหนังสือไม่คล่อง

[] ไม่ส่งงานหลายวิชา

[] ไม่เข้าเรียนหลายครั้งโดยไม่เหตุจำเป็น

[] เขียนหนังสือไม่ถูกต้องสะกดคำผิด แม้แต่คำง่ายๆ

[] อื่นๆระบุ.....

[] อื่นๆระบุ.....

๑.๑. ด้านความสามารถอื่นๆ

○ มีระบุ

○ ไม่มี (ไม่ชัดเจนในความสามารถด้านอื่น นอกจากด้านการเรียน)

๒. ด้านสุขภาพ

 ปกติ เสี่ยง มีปัญหา[] นำหนักผิดปกติและไม่สัมพันธ์
กับส่วนสูงหรืออายุเล็กน้อย[] นำหนักผิดปกติและไม่สัมพันธ์
ส่วนสูงหรืออายุมากชัดเจน

[] สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง

[] มีความพิการทางร่างกาย

[] มีโรคประจำตัวที่ส่งผลกระทบต่อ

[] ป่วยเป็นโรคร้ายแรง / เรื้อรัง

ต่อการเรียนหรือเจ็บป่วยบ่อย

[] มีปัญหาด้านสายตา / สั้น / เอียง
(ไม่มีแว่นตาใส่)

[] มีปัญหาในการมองเห็น

[] มีปัญหาในการได้ยินไม่ชัดเจน

[] มีความบกพร่องทางการได้ยินมาก

[] ผลการเรียนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๒.๐๐

[] ผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า ๑.๕๐

[] มาโรงเรียนสาย ๓ ครั้ง/สัปดาห์

[] อ่านหนังสือไม่ออก

[] ติด ๐,ร,มส ๑ - ๒ วิชาใน ๑ ภาคเรียน

[] ติด ๐ , ร , มส, มผ ๓ วิชาขึ้นไป

[] อ่านหนังสือไม่คล่อง

[] ไม่ส่งงานหลายวิชา

- [] ไม่เข้าเรียนหลายครั้งโดยไม่เหตุจำเป็น [] เขียนหนังสือไม่ถูกต้องสะกดคำผิด
 [] ออทิสติก [] บกพร่องในการพูด
 [] อื่นๆระบุ..... [] อื่นๆระบุ.....

๓. ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม (SDQ)

- ๑) ด้านอารมณ์ ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
 ๒) ด้านความพฤติกรรม / เกเร ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
 ๓) ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
 ๔) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ปกติ เสี่ยง มีปัญหา

สรุปข้อมูลแบบประเมิน SDQ (จากคะแนนรวม ๔ ด้าน) นักเรียนอยู่ในกลุ่ม

- ปกติ เสี่ยง มีปัญหา

๔. ด้านครอบครัว

๔.๑ ด้านเศรษฐกิจ

- ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
 [] รายได้ครอบครัวต่อเดือน ยังไม่ได้ชำระค่าธรรมเนียมการเรียน
 ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ๑ ภาคเรียนขึ้นไป
 [] บิดาหรือมารดาตกงาน มีภาระหนี้สินจำนวนมาก
 [] ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่มีเงินพอรับประทานอาหารกลาง
 [] ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน อื่นๆระบุ.....

๔.๒ การคุ้มครองนักเรียน

- ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
 [] พ่อแม่แยกทางกันหรือแต่งงานใหม่ มีความขัดแย้งและมีการใช้ความรุนแรง
 ในครอบครัว
 [] ที่พักอาศัยอยู่ใกล้แหล่งมั่ว/สถานที่เร่ร่อน นักเรียนถูกทำร้าย / ทำร้ายจากบุคคลใน
 ที่เสี่ยงต่อสวัสดิภาพ ครอบครัวผู้อื่น
 [] อยู่หอพัก ถูกล่วงละเมิดทางเพศ
 [] มีบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยด้วยโรคร้ายแรง ถูกรังแก/ข่มขู่/รีดไถ่ เงินหรือสิ่งของ
 [] บุคคลในครอบครัวติดสารเสพติด หรือเล่นการพนัน ไม่มีผู้ดูแล
 [] มีความขัดแย้ง/ทะเลาะกันในครอบครัว ได้รับผลกระทบจากโรคร้ายแรง
 [] อื่นๆระบุ..... [] อื่นๆระบุ.....

๕. ด้านอื่นๆ (ดูรายละเอียดตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน)

- ๕.๑ ด้านเสพติด ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
 ๕.๒ ด้านพฤติกรรมทางเพศ ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
 ๕.๓ ด้านความปลอดภัย ปกติ เสี่ยง มีปัญหา

สรุป จากภาพรวมจากข้อมูลทุกด้าน (ทั้ง ๕ ข้อ) นักเรียนจัดอยู่ในกลุ่ม

- ปกติ หมายถึง ปกติในทุกด้านที่คัดกรอง
- เสี่ยง หมายถึง มีบางด้านปกติและเสี่ยง
- มีปัญหา หมายถึง มีปกติ / เสี่ยง / มีปัญหา (หากมีปัญหาแม้ด้านเดียวให้ลงสรุปว่ามีปัญหา)

ลงชื่อ

(.....)

ผู้คัดกรอง

- ตัวอย่าง -

บันทึกการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ของครูที่ปรึกษา

ชื่อ สกุล ชื่อเล่น อายุ ปี
 ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ หมู่ ตำบล อำเภอ.....
 จังหวัด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ / กลุ่ม
 โดยมี เป็นครูที่ปรึกษา
 ชื่อบิดา อายุ ปี อาชีพ
 ชื่อมารดา อายุ ปี อาชีพ

ปัจจุบันสถานภาพของครอบครัว.....

กระบวนการให้คำปรึกษา

กรณีปัญหา
 สถานที่ให้คำปรึกษา เวลา น.
 วันที่ เดือน พ.ศ.

๓.๑ ขั้นการสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียน

๓.๒ ขั้นการพิจารณาทำความเข้าใจกับปัญหา

๓.๓ ขั้นกำหนดวิธีการ และดำเนินการแก้ไขปัญหา

๓.๔ ขั้นยุติการให้คำปรึกษา

(ลงชื่อ) ผู้ให้คำปรึกษา

(.....)

วันที่...../...../.....

(ลงชื่อ) ผู้รับการให้คำปรึกษา

(.....)

วันที่...../...../.....

- ตัวอย่าง -

แบบบันทึกการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล

โรงเรียน..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ชื่อ - นามสกุล ชั้น เลขที่

ชื่อครูที่ปรึกษา ๑.

๒.

ปัญหาของนักเรียน

๑. ด้านความสามารถ

 การเรียน คือ ความสามารถอื่นๆ คือ

๒. ด้านสุขภาพ

 ร่างกาย คือ จิตใจ - พฤติกรรม คือ

๓. ด้านครอบครัว

 เศรษฐกิจ คือ การคุ้มครองนักเรียน คือ

การแก้ไขปัญหา

 จัดกิจกรรมในห้องเรียน โดย

.....

 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดย..... จัดกิจกรรมซ่อมเสริม โดย..... จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน โดย..... ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง โดย อื่นๆ

- ตัวอย่าง -

แบบสรุปผลการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล

ชื่อสกุล.....ชั้น ม...../.....เลขที่.....

ปัญหาของนักเรียน

๑.ด้านการเรียน คือ

๒.ด้านสุขภาพร่างกาย คือ

๓.ด้านสุขภาพจิต, อารมณ์ คือ

๔.ด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือ

๕.ด้านเศรษฐกิจ คือ

๖.ด้านการคุ้มครองนักเรียน คือ

๗.ด้านพฤติกรรมทางเพศ คือ

๘.ด้านยาเสพติด คือ

๙.อื่น ๆ โปรดระบุ คือ

แผนการแก้ไขปัญหา

 จัดกิจกรรมในห้องเรียน โดย..... จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดย..... จัดกิจกรรมซ่อมเสริม โดย..... จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน โดย..... ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง โดย.....

การดำเนินงานแก้ไขปัญหา

วัน/เดือน/ปี	วิธีการ	ผลการดำเนินการ

สรุปการดำเนินงาน

☐ นักเรียนดีขึ้นยุติการช่วยเหลือ	☐ ดูแลต่อไปอีกประมาณ ๓ เดือน
☐ ส่งต่อ.....	

ลงชื่อ

(.....)

ครูที่ปรึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่...../.....

- ตัวอย่าง -

แบบบันทึกการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room)

ครั้งที่..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

กิจกรรม/เรื่อง.....

วัตถุประสงค์	วิธีจัดกิจกรรม	ผลที่ได้	นักเรียนไม่เข้าร่วมกิจกรรม
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

หัวหน้าห้อง/ตัวแทนนักเรียน

ลงชื่อ

(.....)

ครูที่ปรึกษา

- ตัวอย่าง -

แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียน..... อำเภอ..... จังหวัด.....

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง แจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

เรียน

ตามที่ท่านได้ส่งนักเรียน ชื่อ ชั้น ม. / เลขที่

มาให้ดำเนินการช่วยเหลือ

บัดนี้ (ผู้ดำเนินการช่วยเหลือ) ได้ดำเนินการให้
ความช่วยเหลือแก่นักเรียนแล้ว สรุปผล ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

จึงเรียนเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ครูที่ปรึกษา

- ตัวอย่าง -
บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

ที่..... วันที่

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ช่วยเหลือนักเรียน

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย

ด้วย (ด.ช./ด.ญ. /นาย/นางสาว).....

นักเรียนชั้น..... เลขประจำตัว มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ดังนี้

พฤติกรรมโดยสรุปคือ

.....
.....

และได้ดำเนินการช่วยเหลือแล้วสรุปได้ดังนี้

.....
.....

แต่ยังคงมีพฤติกรรมคือ

.....
.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและดำเนินการช่วยเหลือส่งต่อนักเรียนดังกล่าว

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูที่ปรึกษา

- ตัวอย่าง -
บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

ที่.....วันที่

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งต่อหน่วยงานภายนอก

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย

ด้วย (ด.ช./ด.ญ. /นาย/นางสาว).....

นักเรียนชั้น..... เลขประจำตัว มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ดังนี้

พฤติกรรมโดยสรุปคือ

.....
.....
.....

และได้ดำเนินการช่วยเหลือแล้วสรุปได้ดังนี้

.....
.....
.....

แต่ยังคงมีพฤติกรรมคือ

.....
.....
.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและดำเนินการช่วยเหลือส่งต่อนักเรียนดังกล่าว

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูที่ปรึกษา

